

“GM” - GALERIJA “MANDŽIĆ” U TUZLI - NOVITET VRIJEDAN PAŽNJE

Atif Kujundžić

TUZLA JE ZNAČAJNO SREDIŠTE RAZVOJA LIKOVNIH umjetnosti i afirmiranja likovnih umjetnika. To znamo iz vremena još kad je nastajala Galerija jugoslavenskog portreta koja će potom potrajati i kao Međunarodna galerija portreta Tuzla. Prije toga Tuzla je u svom pamćenju čuvala imena i djela značajnih likovnih umjetnika: prvog akademskog slikara **Đorda Mihajlovića, Adele Behr Vukić, Kristiana Krekovića, Mensura Meme Derviševića, Ismeta Mujezinovića, Franje Ledera, Dragiše Trifkovića** i drugih. Njih je naslijedila generacija još živih umjetnika: **Mevludin Ekmečić, Mustafa Pašić, Zdravko Novak, Srećko Galić, Ismet Hrvanović, Petar Jelisić, Nezir Čorbić, Began Turbić** i drugi.

Uz izložbene potencijale Međunarodne galerije portreta, valja imati u vidu kako su lijep broj godina intenzivno radili Izložbeni paviljon i galerija Solana u Fabrici soli Tuzla. U nekadašnjem Domu rudara organiziran je Bosanski kulturni centar Tuzla. Tako je stavljen u funkciju značajan i frekventan galerijski prostor. Tuzla dobija Srednju umjetničku školu pri Srednjoj građevinskoj školi Leonard Banker. Franjevački samostan Svetih Petra i Pavla Tuzla otvara umjetničku galeriju Kristian Kreković. Hrvat-

sko kulturno društvo Napredak pokreće i organizira likovnu koloniju Breške. Likovni život u Tuzli prati primjerena izdavačka djelatnost: katalogi, monografije, plakati, pozivnice, prateći tekstovi u listu Front slobode Tuzla, Radiju Tuzla, najave i specijalne emisije u programima Televizije tuzlanskog kantona, Tuzlanske televizije, Televizije Slon, radija Soli. Tekstovi u časopisu Gradovrh Tuzla, Hrvatskom glasniku Tuzla, časopisu Stav Tuzla, časopisu za kulturnu historiju Gračanički glasnik Gračanica, časopisu za obrazovanje i kulturu Most, časopisu Matice hrvatske Motrišta Mostar, časopisu za književnost Život Sarajevo, na portalu tacno.net, dnevnim listovima. Etc. Dakle, likovni život se intenzivno razvija i jača u Tuzli duže od 50 godina. Tu su i Udruženje likovnih umjetnika Tuzlanskog kantona i brojne manje grupe sa originalnim idejama kao što je bila ona oko likovnog kritičara **Aleksandra Adamovića Ace** *“Tuzla Open Space”* ili *“Tuzla otvoren prostor.”* Tuzlaci su visoko zahtjevna, odnjegovana i probirljiva likovna publika. Istovremeno, kao galerije i izlagački prostori kontinuirano i više desetljeća djeluju holovi Tuzlanske banke, Doma mladih i Doma boraca Tuzla. Sve vrijeme djeluje i Salon 13 u Međunarodnoj galeriji portreta, Internacionalni festival portreta i crteža /Interbifep/, Stalna izložbena postavka djela **Ismeta Mujezinovića**, legat **Džems Haim Pinto**, Međunarodni atelje **Ismet Mujezinović**, a već je pet puta održan i Bijenale umjetnosti minijature BiH–u Bosanskom kulturnom centru Tuzla. Tako je s godinama organiziranja i rada izgrađena nosiva struktura i organizacija likovnog života u Tuzli, koja

uz sve veći broj obrazovanih umjetnika održava kontinuitet i intenzitet likovnog života–kakav rijetko imaju i veći gradovi. Dakako, u istoj ravni možemo promatrati i organiziranje građana radi kreativne fotografije, televizije i filma.

* * *

Akademik, prof. dr. Enver Mandžić, inače čovjek koji je i u dosadašnjem bh. i likovnom životu Tuzle imao posebno mjesto kao mecena brojnim umjetnicima, vrstan je znalac likovnih umjetnosti i kolekcionar umjetničkih djela na glasu, odlučuje izgraditi namjensku galeriju u što ulaže sve svoje, uistinu–ne male snage. To je sada galerija **GM** ili **Galerija Mandžić**, s korisnom površinom od 650 kvadratnih metara /u osnovici/. To je prva privatna i namjenski izgrađena likovna galerija u Tuzli iza koje naziremo i cjelovitu zamisao o galerijskoj djelatnosti.¹

Likovni život u Tuzli možemo promatrati prije i poslije organiziranja Galerije jugoslavenskog/međunarodnog portreta. Jednako, izgradnjom i otvaranjem galerije GM, vidimo kako završava jedno i počinje drugo značajno poglavlje likovnog života u Tuzli. Ova inicijativa najavljuje drugačiji, intenzivniji i sa stanovišta likovnoestetskih kriterija zahtjevniji odnos i institucionaliziranu kontinuiranu aktivnost s minijaturom u središtu i prema mediju i ulozi minijature. Promijenjene su i brojne pretpostavke u razvoju likovnih umjetnosti sa stanovišta vizualiziranja i dinamičnijeg komuniciranja u nivou likovnog života

1 Odabranim radovima iz Fundusa “Minijature” Galerije “Mandžić” (“GM”) likovno smo opremili ovaj broj “Gračaničkog glasnika”. Zahvaljujemo ak. Enveru Mandžću na podršci i saradnji

uopće, pa tako i u Tuzli, odnosno u ravni bh. likovnih umjetnosti.

1. ANALE UMJETNOSTI MINIJATURE "GM 2011." / MEĐUNARODNI POZIVNI ASPEKT/

Akademik Mandžić ima uistinu posebno značajno iskustvo i komunikaciju sa aktivnim, živim umjetnicima ovoga vremena u BiH i šire, a tako i stvaran uvid u njihova interesovanja, umjetničke preokupacije i domete. Djelujući u organiziranju Bijenala umjetnosti minijature Bosne i Hercegovine u programu rada Bosanskog kulturnog centra Tuzlanskog kantona Tuzla tokom pet bijenala, akademik Mandžić je znatno proširio svoj uvid, što koristi u konkretnom obliku organiziranja Anala umjetnosti minijature/međunarodni pozivni aspekt/ u vlastitoj Galeriji. Primjereno osobnim spoznajama i konkretnom uvidu, akademik Mandžić ciljano poziva određene umjetnike da svojim najnovijim ostvarenjima u kategoriji umjetnosti minijature -sudjeluju na godišnjoj smotri-Analu umjetnosti minijature u Galeriji Mandžić Tuzla.

Minijatura kao likovna i umjetnička disciplina javila se vrlo davno kao ukras na naoružanju, nakitu, posuđu i drugim upotrebnim predmetima, kao iluminacija u vrijednim rukopisima i knjigama, kao prepoznatljiv ili umjetnički sažet detalj koji najavljuje određeno estetsko ozračje za sadržaj, vrijeme, događaj, osobu, etc. Minijatura umjetnosti se vremenom transformirala do zahtjevne umjetničke opcije/discipline koja izražava likovnost na povr-

šini od najviše 10x10, tj. ukupno 100 kvadratnih centimetara. Zahvaljujući umjetnicima i poklonicima, minijatura je opstala i konstantno se razvijala do zavidnog nivoa likovnog i estetskog ispoljavanja u likovnoj umjetnosti, u prostoru i vremenu. Utjecaj minijature kao likovne discipline u razvoju likovne umjetnosti je stvaran i evidentan. Jednako kao kad bismo promišljali mjesto i utjecaj zahtjevne haiku forme-Haikai, Henga ili Hokku-skrraćena i stilizirana japanska poezija, u kojoj pjesma ne može imati više od /17/ slogova, raspoređenih prema metričkom ritmu: 5:7:5-u književnoj umjetnosti.

Umjetnost minijature, jednako kao likovna djela velikih/drugih formata, slijedi elemente /činitelje/ likovnog djela: liniju, oblik, veličinu, smjer, boju, valer, strukturu, kao i načela /principe/ estetskog reda likovnog djela: ritam, harmoniju, kontrast, ravnotežu, dominaciju, jedinstvo. Umjetnost minijature, dakle, jednako kao prema samoj sebi, zahtjevna je u komuniciranju s drugim i drugačijim umjetničkim opcijama i komuniciranju drugih umjetnosti s njom. U Analu umjetnosti minijature Galerije Mandžić Tuzla, umjetnost minijature u Bosni i Hercegovini i šire definitivno nalazi svoj stalni dom, dobija svoj stvaran djelatni poticaj za razvoj, mjesto vrednovanja i čuvanja. Istovremeno, akademik Mandžić za galeriju GM-u širem okruženju-prepoznaje slobodan prostor za galerijsku djelatnost na njemu blizak način. GM predviđa i podrazumijeva i brojne druge sadržaje podsticajne za intenziviranje i dinamiziranje likovnog i kulturnog života uopće, ne samo u Tuzli. (www.interovine.com)

■ GM - TUZLA. HALIDA EMRIĆ, BUŽIM